

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРКТЕРИСТИКА СИСТЕМНОЇ ЗАПАЛЬНОЇ РЕАКЦІЇ У ХВОРИХ, ОПЕРОВАНИХ МЕТОДАМИ ПРЯМОЇ ТА НЕПРЯМОЇ РЕВАСКУЛЯРИЗАЦІЇ НИЖНЬОЇ КІНЦІВКИ

©П. Я. Боднар, Я. Я. Боднар

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Актуальність теми. Згідно з сучасними уявленнями, дистальна форма хронічної ішемії нижніх кінцівок атеросклеротичного генезу трактується як захворювання, особливість перебігу якого зумовлена системною запальною реакцією (SIRS). Водночас відсутній єдиний погляд на особливості проявів SIRS у післяопераційних періодах, залежно від методів хірургічного лікування.

Мета дослідження. З'ясувати особливості зміни рівнів показників SIRS у післяопераційні періоди після застосування методів прямої і непрямої реваскуляризації у хворих із дистальною формою хронічної ішемії нижніх кінцівок.

Матеріал і методи дослідження. Першу групу пацієнтів становили 86 хворих, яким виконані прямі реваскуляризуючі оперативні втручання з використанням аутовени. Другу – 39 хворих, яким виконані комбіновані оперативні втручання, спрямовані на відновлення кровообігу та стимуляції ангіонеогенезу шляхом реваскуляризуючої остеоперфорації із трансплантацією аутокісткового мозку в підфасціальний простір та залученням низхідної артерії коліна, або ж використанням профундопластики. У всіх хворих відмічено малі ознаки SIRS за Bone – субфібрілітет, тахікардія, лейкоцитоз, втомлюваність і судоми при ходьбі. Особливості лабораторних проявів оцінювали за рівнями показників лейкограми та гематологічних індексів інтоксикації: лейкоцитарного індексу інтоксикації (ЛІІ) за Кальф-Каліфом, лейкоцитарного індексу (ЛІ), індексу зсуву лейкоцитів (ІЗЛ), лімфоцитарно-гранулоцитарного індексу (ІЛГ), індексу співвідношення нейтрофілів та лімфоцитів (ІСНЛ), індексу співвідношення нейтрофілів та моноцитів (ІСНМ), індексу співвідношення лімфоцитів та моноцитів (ІСЛМ), індексу співвідношення лімфоцитів та еозинофілів (ІСЛЕ). Активність перекисного окиснення ліпідів (ПОЛ) оцінювали за величиною малонового діальдегіду (за методикою І. Д. Стальної, Т. Г. Гарішвілі (1977), дієнових кон'югат (за методикою В. Б. Гаврилова, М. І. Мишкорудної (1983), шифові основи

визначали за допомогою флюорометричного методу (за методикою Bidlach et al., (1979)). Активність каталази – спектрофотометрично за методикою М. А. Королюк та співавт. (1988). Молекули середньої маси та міoglobіну визначали спектрофотометрично за методикою А. В. Владика і співавт. (1986). Концентрацію ендотеліну-1 визначали в плазмі крові з використанням імуноферментної тест-системи з попередньою екстракцією зразків у Amper-колонках відповідно до інструкції фірми виробника. ІЛ-1, ІЛ-6, ІЛ-4, α -ФНП - імуноферментним методом. Вміст ІЛ-6 і ФНП- α у сироватці крові визначали за допомогою набору реагентів "ProCon IL-6" і "Procon TNF-b" ("Протеїновий контур", Росія).

Результати дослідження. Встановлено, що на I добу післяопераційного періоду при застосуванні прямих реваскуляризацій із аутовенозного шунтування зростав рівень ЛІІ, ІЗЛ, ІСНЛ, ІСНМ, ІСЛЕ і знижувався ЛІ, ІЛГ, ІСЛМ, що свідчило про активацію реперфузійного синдрому. Це стверджується також зростанням, порівнянно із вихідними даними, вмісту МСМ₁ на 17,2 %, а МСМ₂ – 20,4 %. Рівень прозапальних цитокінів ІЛ-1 збільшувався на 13,3 %, ІЛ-6 – на 8,3 %, ФНП- α – на 8,9 % та МГ – на 17,1 %. Водночас спостерігалося підвищення рівня протизапального цитокіну ІЛ-4 на 9,7 %. Рівень МДА зріс на 36,3 %, а вміст ДК – на 32,3 %. При застосуванні комбінованої реваскуляризуючої остеоперфорації зростання показників SIRS на першу добу післяопераційного періоду статистично достовірно не різнилися від даних передопераційного періоду. На 7-у і 30-у доби післяопераційного періоду прояви SIRS у пацієнтів обох груп були виражені незначно.

Висновок. Особливістю застосування реваскуляризуючої остеоперфорації з трансплантацією в підфасціальний простір кісткового мозку і залученням з метою покращення кровопостачання низхідної артерії коліна є відсутність у ранньому післяопераційному періоді виражених проявів реперфузійного синдрому.